

Stockholms
stad

Årsrapport 2024

Södermalms stadsdelsnämnd

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2025/56

Stadsrevisionen i Stockholms stad är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs av stadens nämnder och bolag. I årsrapporter för nämnder och bolag sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar.

På stadens webbplats, start.stockholm/revision, finns revisionsrapporter publicerade. För att prenumerera på stadsrevisionens informationsbrev, uppge e-postadress till revision.rvk@stockholm.se.

Till

Södermalms stadsdelsnämnd

Årsrapport 2024

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen för Södermalms stadsdelsnämnds verksamhet under 2024.

Revisorerna har den 26 mars 2025 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 27 juni 2025. Av yttrandet bör det framgå vilka åtgärder som nämnden avser att vidta gällande revisionens rekommendationer.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Stefan Kindborg
Ordförande

Tomasz Czarnik
Sekreterare

Sammanfattning

Kommunallagen anger att revisionen årligen ska pröva om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om nämndens interna styrning och kontroll varit tillräcklig. Revisionskontoret har även granskat om nämndernas räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar. För de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar, se bilaga 3.

Verksamhet och ekonomi

Utifrån genomförd granskning bedöms Södermalms stadsdelsnämnd i allt väsentligt ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden uppfyller samtliga inriktningsmål och kommunfullmäktiges ekonomiska mål för budgets följsamhet har uppnåtts.

Revisionskontoret har granskat nämndens arbete för att stötta kvinnor som utsatts för våld i nära relation. Granskningen visar att nämnden arbetar i enlighet med lagar, föreskrifter och kommunfullmäktiges intention samt att utvecklingsarbete kvarstår. Vidare har styrning och uppföljning av genomförandeplaner inom hemtjänsten granskats. Granskningen visar att nämnden behöver stärka styrning och uppföljning av genomförandeplaner för att säkerställa efterföljsamhet till stadens riktlinjer och Socialstyrelsens föreskrifter.

Intern kontroll

Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara i huvudsak tillräcklig.

Revisionskontoret har bland annat granskat det förebyggande arbetet mot oegentligheter, ekonomistyrning samt kontroll av löneutbetalningar. Inga väsentliga avvikelser har noterats, men några rekommendationer lämnas.

Räkenskaper

Utifrån genomförd granskning bedöms räkenskaperna vara upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Revisionskontoret har följt upp hur nämnden har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare granskningar. Nämnden har i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Väsentliga rekommendationer som återstår att åtgärda rör bland annat uppföljning av biståndsbedömda insatser inom äldreomsorgen och systematiskt kvalitetsarbete.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	2
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	4
2.2.1 <i>Driftverksamhet</i>	4
3. Intern kontroll	6
3.1 Organisation och ansvarsfördelning	6
3.2 Riskanalys.....	6
3.3 Nämndens uppföljning under året.....	7
3.3.1 <i>Ekonomiskt resultat</i>	7
3.3.2 <i>Övriga iakttagelser</i>	8
4. Räkenskaper.....	9
5. Uppföljning av tidigare års granskning	10
Bilaga 1 Årets granskning	11
Bilaga 2 Uppföljning av lämnade rekommendationer	19
Bilaga 3 Bedömningskriterier	21

1. Årets granskning

Revisorerna bedömer årligen om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig. Dessutom görs en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Bedömningen baseras på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse och på övriga granskningar som genomförts under året, se bilaga 1. Revisionen har även följt upp hur nämnden har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare års granskningar, se bilaga 2.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet samt god revisionssed i kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorsgrupp 1. I granskningen har revisorerna biträttats av stadens revisionskontor. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

Revisorerna träffade våren 2024 nämndens presidium för genomgång av 2023 års granskning och avstämning inför 2024.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningsledningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets grund för bedömning av om nämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Nämnden bedöms i allt väsentligt ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Nämnden redovisar att den bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Vidare bedömer nämnden att tio av fullmäktiges 16 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts och att resterande sex mål uppfylls delvis.

Nämnden bedömer att verksamhetsmål 1.3 ”Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst” uppfylls delvis. Av de underliggande tre nämndmålen uppfylls ett helt och resterande två uppfylls delvis. Bland annat grundas bedömningen på att utfallen för indikatorerna inte fullt ut når årsmålen. Utfallen visar även på en viss försämring jämfört med föregående år. Det rör bland annat andelen brukare som upplever att de inte upplever diskriminering inom socialpsykiatri och andelen brukare som upplever att de får en förbättrad situation av insatserna. Revisionskontoret har under året granskat nämndens arbete för att stödja kvinnor som utsatts för våld i nära relation. Granskningen visar att insatser erbjuds i enlighet med lagar, föreskrifter och kommunfullmäktiges intention samt att skyddat boende finns för kvinnor med olika problematik. Vidare framgår att utvecklingsarbete pågår för att säkerställa likställighet i insatserna.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet 1.5 ”Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv” uppfylls delvis. Bedömningen grundas bland annat på att utfallen för indikatorerna inte når årsmålen. Utfallen visar på en viss försämring jämfört med föregående år, men ligger över stadens genomsnitt. Enligt nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen har åtgärder vidtagits under året för att öka såväl tillgången till, som deltagandet i, kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter. Vidare har nämnden fokuserat på hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättning samt utveckling av aktivitetsutbudet för äldre personer.

Nämnden bedömer att verksamhetsmål 1.4 ”Stockholm ska vara en bra stad att åldras i – med god omsorg och stor trygghet” uppfylls helt. Utfallet för indikatorerna visar på ett visst förbättrat resultat jämfört med föregående år, men tre av sex årsmål nås inte fullt ut.

Bland annat uppnås inte målvärdet för antal personal som hemtjänsttagare möter under en 14-dagarsperiod (utfall 12,3 mot 10,0) och andelen äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser uppnås delvis. Revisionskontoret har granskat nämndens styrning och uppföljning avseende genomförandeplaner inom hemtjänsten. Granskningen visar att processen för att hantera genomförandeplaner behöver stärkas för att säkerställa att nämnden följer stadens riktlinjer och anvisningar samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Genomförandeplaner fungerar i dagsläget inte i tillräcklig utsträckning som stöd för att säkerställa att brukarnas behov tillgodoses och systematiken i arbetet behöver förbättras. Vidare visar revisionskontorets uppföljning av tidigare granskningar inom området att arbetet med att säkerställa regelbunden uppföljning av biståndsbedömda insatser för äldre kvarstår.

Nämnden bedömer vidare att verksamhetsmål 2.2 ”Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar” uppfylls delvis eftersom att indikatorn inte når årsmålet. Utfallet visar på en liten försämring jämfört med 2023. Underliggande nämndmål uppfylls helt. Enligt nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen har flera aktiviteter genomförts och åtgärder vidtagits under året för att öka den biologiska mångfalden genom bland annat nya boplatser för bin, fladdermöss och pollinatörer, stärka skötsel av naturreservat samt öka andelen ekologiska livsmedel.

Verksamhetsmål 3.4 ”Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb” bedömer nämnden vara delvis uppfyllt. Bedömningen grundas på att utfallen för indikatorerna inte når årsmålen. Utfallen för aktivt medskapandeindex ligger i nivå med föregående år medan utfallen för såväl kort som lång sjukfrånvaro har förbättrats. Andelen arbetade timmar av timavlönad personal når dock inte årsmålen.

Även invånarnas upplevelse av trygghet är en fortsatt utmaning för nämnden. Verksamhetsmål 3.6 ”Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser” bedöms som delvis uppfyllt eftersom utfallen för indikatorerna inte når årsmålen. Utfallen visar på en försämring jämfört med föregående år, främst vad gäller nöjdhet med renhållning och städning i specifikt parker och grönområden.

Vidare bedömer nämnden att verksamhetsmål 3.7 ”Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt” uppfylls delvis. Utfallet för indikatorn visar att årsmålet inte nås.

Rapporteringen i verksamhetsberättelsen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse. Nämndens rapportering har en tydlig analys av måluppfyllelse. Rapporteringen beskriver även vilka åtgärder som nämnden planerar att vidta för de mål som inte uppnåtts.

2.2 Ekonomiskt resultat

Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2024:

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse 2024	Avvikelse 2024, %	Avvikelse 2023, %
Kostnader	3 441	3 445	-4	-0,1 %	0,3 %
Intäkter	503	534	31	6,2 %	11,0 %
Verksamhetens nettokostnader	2 938	2 911	27	0,9 %	1,2 %
Verksamhetens nettokostnader efter resultatöverföringar	2 938	2 913	26	0,9 %	1,7 %

Nämndens ekonomiska utfall avviker med 26 mnkr i förhållande till fullmäktiges budget. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet har uppnåtts.

Utfallet avviker mot budget inom samtliga verksamhetsområden. De största avvikelserna finns inom äldreomsorg (20,1 mnkr), stadsmiljöverksamhet (-10,2 mnkr) samt förskoleverksamhet (-6,8 mnkr).

Enligt nämndens redovisning beror överskottet inom äldreomsorgen, liksom tidigare år, på lägre kostnader kopplat till färre antal boende inom vård- och omsorgsboenden och servicehus än vad som budgeterats för. Försäljning av platser i vård- och omsorgsboende har dock ökat, vilket bidragit till en ökning av intäkterna.

Verksamhetsområdet stadsmiljö redovisar ett underskott om 10,2 mnkr till följd av att nämnden utfört fler åtgärder än vad som ursprungligen planerats för.

För verksamhetsområdet förskola redovisas ett underskott om 6,8 mnkr till följd av ökade kostnader för lokalåtgärder och underhåll. Nämnden har under året genomfört en satsning i syfte att effektivisera lokalutnyttjandet och på sikt minska de fasta kostnaderna under kommande år.

Avvikelse redovisas även inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg (4,7 mnkr) till följd av minskade placeringskostnader för barn och unga samtidigt som bidraget från Migrationsverket ökat. Bristen på platser inom stadens egna boenden medför ökade kostnader för vuxen och socialpsykiatri. För verksamhetsområdet stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning redovisas ett överskott om 5,4 mnkr till följd av lägre placeringskostnader, minskade kostnader för insatsen hemtjänst samt vakanta tjänster. För verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisas ett överskott om 3,9 mnkr till följd av ökade bidrag från Migrationsverket samt extra budgettilldelning i samband med tertiäl två.

Nämnden har beskrivit och analyserat avvikelserna mot budget på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets grund för bedömning av om nämnden har haft en tillräcklig intern kontroll.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig. Bedömningen grundar sig på årets genomförda granskningar. Delar som dock behöver utvecklas är ekonomistyrning samt löpande kontroller av löneutbetalningar.

Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

3.1 Organisation och ansvarsfördelning

Nämnden har i huvudsak en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel. Det finns riktlinjer och rutiner som ska bidra till att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

3.2 Riskanalys

Nämnden genomför i huvudsak årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. Åtgärder har planerats, vidtagits och dokumenterats för prioriterade riskområden.

Revisionskontorets granskning av förebyggande arbete mot oegentligheter visar att nämnden bedriver ett systematiskt arbete för att förebygga oegentligheter och förtroendeskadligt beteende. Däremot behöver nämnden säkerställa att medarbetare har kännedom om stadens gemensamma visselblåsarfunktion samt hur överträdelser eller misstankar om sådana ska hanteras och rapporteras inom den egna organisationen.

3.3 Nämndens uppföljning under året

Nämndens rapportering ger i huvudsak en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Nämnden har i huvudsak rutiner för uppföljning av sin verksamhet samt det som uppdragits åt annan att utföra. Genomförd verksamhetsuppföljning och eventuella utvecklingsområden inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri, i egen regi och privat regi samt entreprenader, redovisas i en bilaga till nämnden i samband med verksamhetsberättelsen. Uppföljningen visar bland annat att andelen utbildad personal inom äldreomsorgen behöver öka och att arbetet med egenkontroller behöver stärkas inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Dels behöver nämnden säkerställa systematik och regelbundenhet i genomförda egenkontroller samt säkerställa att egenkontroller av dokumentation och genomförandeplaner genomförs. Vidare behöver vissa rutiner implementeras och personalens kännedom om rutiner stärkas.

3.3.1 Ekonomiskt resultat

Nämndens uppföljningar under året har bland annat identifierat ekonomiska avvikelser inom verksamhetsområdena äldreomsorg, ekonomiskt bistånd samt förskola. Avvikelseorna härrör till behovet av platser inom vård- och omsorgsboende, antal bidragshushåll samt minskande barnantal och ökade kostnader för lokalåtgärder och underhåll inom förskolan, vilket medför att det har varit svårt för nämnden att planera för och vidta relevanta åtgärder. Nämnden får löpande information om den ekonomiska uppföljningen genom månadsrapporter.

Revisionskontoret har granskat nämndens styrning och uppföljning av ekonomin, med särskilt fokus på verksamhetsområdena förskola samt stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning. Granskningen visar att nämnden i huvudsak arbetar aktivt med ekonomistyrning för att verksamheten ska hålla sin budget. Däremot saknar nämnden dokumentation av rutiner och ansvarsfördelning för planering, budgetering och uppföljning av verksamheternas ekonomi.

3.3.2 Övriga iakttagelser

Revisionskontoret har även granskat hantering och redovisning av resekostnader. Granskningen visar att det finns avvikelser mot stadens anvisningar i ett stickprov att nämnden inte genomfört efterhandskontroller av resekostnader under året.

Vidare har revisionskontoret granskat kontroller av löneutbetalningar. Granskningen visar att kontroller genomförs och dokumenteras, men att det saknas tydlig spårbarhet till vem som genomfört respektive kontroll och när. Vidare saknas dokumenterade rutiner för kontroll av lön.

4. Räakenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens räakenskaper är upprättade i enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär att räakenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisnings-sed.

Utifrån genomförd granskning bedöms räakenskaperna vara upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har resulterat i ett antal rekommendationer.

Uppföljning visar att nämnden i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Väsentliga rekommendationer som återstår att åtgärda rör bland annat uppföljning av biståndsbedömda insatser inom äldreomsorgen och systematiskt kvalitetsarbete. Rekommendationerna redovisas i bilaga 2.

Bilaga 1

Årets granskning

Våld i nära relation (revisionsrapport 2024:1)

Stadsrevisionen har granskat hur staden arbetar för att stödja kvinnor som utsatts för våld i nära relation. Granskningen har omfattat socialnämnden, stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm samt Bostadsförmedlingen i Stockholm AB. Granskningen har faktakontrollerats av förvaltningen.

Av revisionsrapporten framgår att kvinnor erbjuds insatser i enlighet med lagar, föreskrifter och kommunfullmäktiges intention. Skyddat boende finns för kvinnor med olika problematik.

Insatser i form av samtalsstöd och stöd i grupp erbjuds av stadsdelsnämnderna genom stadens relationsvårdscentrum (RVC). Socialnämnden har ett fortlöpande arbete utifrån budgetuppdrag, med att samordna och vidareutveckla arbetssätt, processer och rutiner, där resultatet från genomförda utvärderingar och utredningar tas om hand. Det pågår ett utvecklingsarbete som bland annat syftar till att säkerställa att det stöd som erbjuds är likvärdigt, oavsett i vilken stadsdel som den som utsatts för våld bor i. Bostadsförmedlingen i Stockholm AB arbetar med förturslägenheter utifrån befintliga regelverk.

Revisionskontorets samlade bedömning är att granskade nämnder och bolag i huvudsak arbetar i enlighet med lagar, föreskrifter och kommunfullmäktiges intention för att stödja kvinnor som utsatts för våld i nära relation. Granskningen föranleder inga rekommendationer.

För mer information om granskningen, se revisionsrapport 2024:1.

Stadsdelsnämnden har yttrat sig över rapporten den 17 oktober 2024. Av yttrandet framgår att nämnden delar revisionens synpunkter.

Genomförandeplaner inom hemtjänsten

Revisionskontoret har granskat om Södermalms stadsdelsnämnds styrning och uppföljning avseende genomförandeplaner inom hemtjänsten sker i enlighet med socialtjänstlagen samt stadens riktlinjer och anvisningar. Granskningen har inte omfattat om beställda hemtjänstinsatser faktiskt har genomförts av utförare. Granskningen har faktakontrollerats av förvaltningen.

Revisionskontorets samlade bedömning är att stadsdelsnämnden bör stärka styrningen och uppföljningen av processen för att hantera genomförandeplaner. Detta för att säkerställa att stadens riktlinjer och anvisningar samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs fullt ut. Genomförandeplanerna fungerar i dagsläget inte i tillräcklig utsträckning som stöd för att säkerställa att brukarnas behov tillgodoses. Systematiska arbetssätt som säkerställer att genomförandeplaner är upprättade, inkommer i tid och att dessa följs upp behöver förbättras.

Revisionskontoret har granskat 10 ärenden där brukare har haft mer än 50 timmar hemtjänstinsatser per månad och där biståndsbeslut har fattats mellan 1 januari och 30 april 2023. Biståndsbesluten har gällt minst tolv månader och har omfattat såväl kommunala som privata utförare. Revisionskontoret har granskat biståndsbeslut, beställningar, genomförandeplaner samt journalanteckningar.

I ”Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg” (som är beslutad av fullmäktige) och ”Anvisningar för beställning och genomförandeplan för hemtjänst” (som är stadsgemensamma anvisningar för beställning och genomförandeplan för hemtjänst och beslutad av äldreförvaltningen), anges att samtliga brukare ska ha en godkänd genomförandeplan. Vidare framgår det i riktlinjerna och anvisningarna att planerna ska ha inkommit från utförare till beställarenheten eller motsvarande på stadsdelsförvaltningen inom 15 dagar från utskickad beställning från beställarenheten eller motsvarande. I de tio granskade ärendena finns sju inkomna genomförandeplaner. Sex planer är godkända och en plan är preliminär (det vill säga ännu inte godkänd plan). Av dessa sju har tre planer inkommit till stadsdelsförvaltningen inom de 15 stipulerade dagarna. Två planer har inkommit till stadsdelsförvaltningen mer än sex månader efter utskickad beställning.

Socialtjänstlagen anger att brukare ska ha inflytande vid planering och genomförandet av hemtjänstinsatser. I granskningen framkommer att brukarna har varit delaktiga i samtliga genomförandeplaner som har inkommit.

I riktlinjerna och anvisningarna framgår att beställarenheten eller motsvarande på stadsdelsförvaltningen ska granska utförarnas genomförandeplaner för brukarna. Detta för att kontrollera att insatserna stämmer överens med beställningarna. Vid intervju anger stadsdelsförvaltningen att det finns rutiner för att omhänderta avvikelser kopplade till genomförandeplaner. Vid granskning av överensstämmelse mellan beställning och genomförandeplan, framkommer avvikelser i fyra av sju inkomna planer. Exempelvis utelämnas enskilda insatser som bland annat hjälp med toalettbesök

och dusch i planerna. Vidare visar verifieringen på avvikelser i dokumentation av stadsdelsförvaltningens bevakning och kontroll av genomförandeplaner. I fem av sju ärenden saknas journalanteckningar om att genomförandeplaner har inkommit eller granskats. Revisionskontoret noterar särskilt att en plan saknar uppgifter om vilka, när och hur insatserna ska genomföras för brukaren. Revisionskontoret kan inte se i journalanteckningarna att stadsdelsförvaltningen har efterfrågat en uppdatering av den bristfälliga genomförandeplanen. I de tre fall där planer inte har inkommit, saknas journalanteckningar i två fall om att efterfråga saknade genomförandeplaner. Det är inte möjligt att följa och granska handläggningen av ärenden i alla delar. Därmed följs inte Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av bl.a. socialtjänstlagen fullt ut.

I riktlinjerna framgår att biståndsbeslut ska följas upp minst en gång per år. I verifieringen framgår att i fem av tio fall var det inte aktuellt med uppföljning av biståndsbeslut på grund av sjukhusvisiteter, att brukaren beviljades plats på vård- och omsorgsboende eller att brukaren avled under beslutsperioden. I de kvarvarande fem fallen har uppföljning inom ett år dokumenteras i två. Brukare medverkade under dessa uppföljningsmöten. Det framgår att stadsdelsförvaltningen inte kontaktar utförarna i tillräcklig utsträckning för att få utförarnas syn på brukarnas behov. Det saknas information i journalanteckningarna om hur insatserna har fungerat för brukarna och om brukarens behov har förändrats under beslutsperioden. Det finns därmed risk att stadsdelsförvaltningen inte får en fullständig bild samt uppmärksammar förändringar av brukarnas behov och insatser vid uppföljningstillfällena.

Revisionskontoret rekommenderar stadsdelsnämnden att:

- Säkerställa att samtliga brukare har genomförandeplaner och att de inkommer inom utsatt tid enligt stadens riktlinjer och anvisningar.
- Säkerställa att beställning och genomförandeplan överensstämmer avseende insatser och brukarens behov.
- Säkerställa att uppföljningar av biståndsbeslut genomförs minst årligen för samtliga brukare samt dokumenteras.
- Dokumentera hur brukarnas hemtjänstinsatser har fungerat efter genomförd uppföljning av biståndsbeslut.

Ekonomistyrning

En granskning har genomförts av om Södermalms stadsdelsnämnd har en tillräcklig styrning och uppföljning av ekonomin samt vidtar åtgärder för att säkra en ekonomi i balans. Ett särskilt fokus har lagts på verksamhetsområdena förskola samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning i egen regi. Granskningen har faktakontrollerats av förvaltningen.

Den sammanfattande bedömningen är att nämnden avseende de granskade verksamheterna i huvudsak arbetar aktivt med ekonomistyrning både genom det löpande arbetet och särskilda insatser/åtgärder för att verksamheten ska hålla sin budget. Dock har förvaltningens rutiner och ansvarsfördelning för planering, budgetering och uppföljning av verksamheternas ekonomi inte dokumenterats.

Nämnden har fördelat om tilldelad budget från fullmäktige mellan verksamheterna, i enlighet med regel i stadens budget, inför beslut i verksamhetsplanen. Enligt uppgift deltar nämnden och i första hand majoriteten i diskussionen avseende omfördelning av resurser. Gjorda omprioriteringar bygger främst på föregående års utfall samt egna analyser av nämndspecifika förutsättningar och satsningar.

Förvaltningen har inte dokumenterat arbetssätt, ansvarsfördelning och rutiner för planering, budgetering och uppföljning av verksamheternas ekonomi. Budgetcontroller beskrivs av intervjuade ansvara för att lägga in budgeten i ekonomisystemet och ta fram underlag och prognoser inför varje månadsuppföljning. Controller uppges arbeta nära såväl enhetschefer, som avdelnings- och ekonomichef i budget- och uppföljningsarbete och träffar dem varje månad.

Budget för stöd och service till personer med funktionsnedsättning fördelas enligt intervjuade efter tidigare års faktiska kostnader samt att förändringar tas det in i planeringen. Intervjuade uppger att varje enhet ska ha en budget i balans. Inom förskolan styrs fördelningen av resurser i huvudsak av barnantal, med extra tilldelning till enheter med förskolor med större behov. Controller och avdelningschef stämmer av föregående års budget och prognoser mot senaste befolkningsprognos för att beräkna utvecklingen av antal barn framöver. Cirka 20 procent av förskolebudgeten går till avdelningens centrala budget. Den ska bland annat täcka alla lokalkostnader.

Staden håller på att implementera ett nytt system för budget och prognos, Hypergene. Från 2025 kommer alla verksamheters budgetar samt verksamhetsdata läggas in i systemet.

Inom förskolan har alla biträdande rektorer månadsuppföljning där både controller och rektor deltar. Inom förskoleverksamheten är prognostiseringen av barnantalet avgörande. Underlag över barnantal per förskoleavdelning är viktigt för att kunna anpassa den dagliga personalstyrkan. En gång i månaden har avdelningen ekonomisuppföljning gemensamt. Då redovisar avdelningschefen nyckeltal och prognoser per område och förskola.

Även inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning har biträdande enhetschef och enhetschef för både myndighets- och utförarsidan möte med controller varje månad. Beslut om insatser är ofta långvariga eller livsvariga och ger därmed relativt konstanta intäkter och kostnader.

Inget av de områden som granskats har haft behov av att ta fram åtgärdsplan under 2024. Både förskoleverksamheten och stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiserade noll-resultat i tertialrapport för augusti.

Månadsrapporteringen till nämnden redovisar kortfattat det ekonomiska läget. I de fall en avvikelse prognostiseras ges en kort förklaring. Som bilagor till rapporten redovisas bland annat antal inskrivna barn i förskolan. I tertialrapporterna är den ekonomiska redovisningen något mer utförlig.

Revisionskontoret rekommenderar Södermalms stadsdelsnämnd att:

- Säkerställa att rutiner och ansvarsfördelning för arbetet med budgetprocess och uppföljning finns dokumenterade.

Förebyggande arbete mot oegentligheter

En granskning har genomförts av nämndens förebyggande arbete för att minska risken för oegentligheter och förtroendeskadligt agerande. Revisionskontorets granskning har syftat till att bedöma den interna kontrollstrukturen, inte att upptäcka eventuella oegentligheter. Granskningen har avsett styrning och kontroll på övergripande nivå samt verifiering av hur det övergripande arbetet mot oegentligheter implementerats längre ner i organisationen vid verksamhetsområdet stadsmiljö. Granskningen har faktakontrollerats av förvaltningen.

Utifrån genomförd granskning är revisionskontorets sammanfattande bedömning att nämnden i huvudsak bedriver ett systematiskt

arbete med att förebygga oegentligheter och förtroendeskadlig beteende. Det behöver dock säkerställas att medarbetare har kännedom om stadens gemensamma visselblåsarfunktion samt hur överträdelser eller misstankar om överträdelser ska hanteras och rapporteras inom den egna organisationen.

Revisionskontoret bedömer utifrån genomförd granskning att det finns styrning och organisationskultur i nämnden som främjar ett förebyggande arbete mot oegentligheter och förtroendeskadligt agerande. Granskningen visar vidare att det finns riktlinjer och rutiner för att hantera oegentligheter och förtroendeskadligt agerande och en kännedom bland medarbetare om dem. Det finns dock inga skriftliga rutiner för hur medarbetare ska agera vid misstanke om oegentligheter. Revisionskontorets enkätundersökning indikerar också att kännedomen om stadens gemensamma visselblåsarfunktion är låg. Revisionskontoret bedömer att kännedomen hos medarbetare om var misstankar om oegentligheter eller förtroendeskadligt agerande ska rapporteras behöver säkerställas. Det behöver vidare framgå av nämndens styrdokument hur personalen ska agera vid misstanke om oegentligheter och vilka rapporteringskanaler som ska användas.

Revisionskontoret ser positivt på förvaltningens verksamhetsanpassade utbildningar om jäv, korruption och otillåten påverkan. Det är dock av värde att utbildningsinsatser även genomförs vid stadsmiljöenheten, med riktade utbildningsinsatser och diskussionstillfällen kopplade till specifika risker inom verksamhetsområdet.

Revisionskontoret bedömer att nämnden har processer och rutiner för att identifiera risker för oegentligheter och förtroendeskadligt agerande inom förvaltningens olika verksamhetsområden.

Nämnden har i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat ett flertal risker för att egna anställda kan agera otillbörligt eller bedrägligt inom nämndens kärnverksamheter. I riskanalysen finns även identifierade risker inom de ekonomi- och personaladministrativa processerna som rör oegentligheter och förtroendeskadligt agerande.

Enheten för stadsmiljö har en egen risk- och väsentlighetsanalys där risken för att stadsmiljöverksamheten utsätts för otillåten påverkan tas upp.

I granskningen framgår att det skett en ökad medvetenhet vid nämnden om yttre hot som kan leda till otillåten påverkan av anställda eller olika välfärdsbrott som kan leda till att skattepengar går till organiserad brottslighet. Det finns inte ett lika stort fokus och uppmärksamhet kring hur egna medarbetares agerande kan skada förtroendet för den kommunala verksamheten eller orsaka ekonomisk skada.

Det finns kontroller kopplade till av nämnden identifierade risker samt i processer som granskats av revisionskontoret. Att stadsmiljöverksamheten har avtal och inköp utanför stadens centrala inköpssystem försvårar dock den systematiska uppföljningen och möjligheten att identifiera och analysera inköp utanför avtal. I granskningen framkommer även en variation i vilka inventarier som tas upp i inventarieförteckningen, vilket tyder på att rutinerna för hantering av inventarier kan behöva tydliggöras.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att:

- Säkerställa kunskap hos medarbetare om hur överträdelser eller misstankar om överträdelser ska hanteras och rapporteras, inklusive kunskap om stadens gemensamma visselblåsarfunktion. Vidare att detta framgår av nämndens styrdokument.

Behörighet och attest i ekonomisystemet

Hantering av behörigheter och attesträtter i ekonomisystemet har granskats. Granskningen har inte visat på några väsentliga iakttagelser och föranleder inga rekommendationer.

Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning i enlighet med delegationsordningen. Det finns även, i enlighet med stadens rutiner, ett attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för attestant. Uppföljning av behörigheter i ekonomisystemet har skett enligt stadens rutiner.

Utbetalning och kontroller av försörjningsstöd

Processen kring utbetalning av försörjningsstöd har granskats. Granskningen har inte visat på några väsentliga iakttagelser och föranleder inga rekommendationer.

En dataanalys har genomförts av utbetalt försörjningsstöd. Analysen visar inte på några avvikande eller oförklarliga fluktuationer över antal bidragshushåll, utbetalt försörjningsstöd eller genomsnittligt utbetalt försörjningsstöd.

Stadsdelsnämnden genomför kontroller vid utbetalning av försörjningsstöd. Det bedrivs även ett arbete med att förebygga felaktiga utbetalningar.

Löneprocessen – kontroll av löneutbetalningar

Löneprocessen har granskats avseende löneutbetalningar. Granskningen har genomförts genom verifiering av dokumenterade rutiner och kontroller samt genom stickprovskontroller.

Granskningen visar att granskade kontroller är genomförda och i allt väsentligt dokumenterade, däremot saknas en tydlig spårbarhet i själva kontrolldokumentationen till vem som genomfört respektive kontroll och när samt till viss del även vad som kontrollerats. Vidare saknas en dokumenterad rutin för internkontroll av lön.

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att alla kontroller genomförs och dokumenteras i enlighet med stadens anvisningar.
- Säkerställa att det finns spårbarhet till vem som genomfört kontrollen och när.

Inköpsprocessen – hyra av verksamhetslokaler

Inköpsprocessen har granskats avseende hantering av hyreskostnader för verksamhetslokaler. Granskningen har genomförts genom stickprovskontroller. Granskningen har inte visat på några väsentliga iakttagelser och föranleder inga rekommendationer.

Genomförda stickprov visar att hyreskostnader är rätt konterade, periodiserade samt attesterade av behörig i de granskade transaktionerna. Avvikelse noteras i ett stickprov avseende överensstämmelse mellan fakturerad hyra och hyresavtal.

Hantering och redovisning av resekostnader

En granskning har genomförts av hantering och redovisning av resekostnader under perioden november 2023 till oktober 2024. Granskningen har genomförts genom genomgång av stadens och nämndens anvisningar för hantering och redovisning av kostnader för resor. Följsamhet till anvisningarna har kontrollerats genom stickprov av resekostnader och dokumentation av nämndens egna kontroller.

Granskningen visar att det finns avvikelser mot stadens anvisningar i ett stickprov och att nämnden inte genomfört några efterhandskontroller av resekostnader under 2024. Granskningen föranleder dock inga rekommendationer.

Bilaga 2

Uppföljning av lämnade rekommendationer

Rapport	Rekommendation	Har åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Uppföljning
Årsrapport 2024	Ekonomistyrning Nämnden rekommenderas att: Säkerställa att rutiner och ansvarsfördelning för arbetet med budgetprocess och uppföljning finns dokumenterade.	Se kommentar.	Följs upp kommande år.
Årsrapport 2024	Förebyggande arbete mot oegentligheter Nämnden rekommenderas att: Säkerställa kunskap hos medarbetare om hur överträdelser eller misstankar om överträdelser ska hanteras och rapporteras, inklusive kunskap om stadens gemensamma visseblåsar-funktion. Vidare att detta framgår av nämndens styrdokument.	Se kommentar.	Följs upp kommande år.
Årsrapport 2024	Genomförandeplaner inom hemtjänsten Nämnden rekommenderas att: Säkerställa att samtliga brukare har genomförande-planer och att de inkommer inom utsatt tid enligt stadens riktlinjer och anvisningar. Säkerställa att beställning och genomförandeplan överensstämmer avseende insatser och brukarens behov. Säkerställa att uppföljningar av biståndsbeslut genomförs minst årligen för samtliga brukare samt dokumenteras. Dokumentera hur brukarnas hemtjänst-insatser har fungerat efter genomförd uppföljning av biståndsbeslut.	Se kommentar.	Följs upp kommande år
Årsrapport 2024	Löneprocessen – kontroll av löneutbetalningar Nämnden rekommenderas att: Säkerställa att alla kontroller genomförs och dokumenteras i enlighet med stadens anvisningar. Säkerställa att det finns spårbarhet till vem som genomfört kontrollen och när.	Se kommentar.	Följs upp kommande år.
Årsrapport 2023	Hot och våld vid gruppboenden Nämnden rekommenderas att: Säkerställa att arbetsskada, tillbud och riskobservation kopplat till hot och våld alltid rapporteras i stadens incident-rapporteringssystem.	Ja.	Nämnden har vidtagit åtgärder för att säkerställa att rapportering sker och att systematisk uppföljning sker.

Rapport	Rekommendation	Har åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Uppföljning
Årsrapport 2023	<p>Systematiskt kvalitetsarbete i verksamheten (socialpsykiatri) Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa att dokumentation av vilka åtgärder som har vidtagits för att säkra verksamhetens kvalitet med anledning av identifierade avvikelser utifrån genomförda egenkontroller. Rekommendationen kvarstår.</p> <p>Utveckla redovisning av resultaten i genomförda egenkontroller i nämndens tertialrapporter. Rekommendationen är åtgärdad.</p>	Delvis.	Nämnden har vidtagit åtgärder för att stärka dokumentationen av vidtagna åtgärder och redovisning av egenkontroller. Ytterligare åtgärder finns planerade för 2025.
Årsrapport 2023	<p>Löneprocessen Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Införa en dokumenterad kontroll för uppföljning av behörigheter i systemet LISA självservice.</p>	Ja.	Nämnden har infört en dokumenterad kontroll i enlighet med stadens anvisningar. Uppföljning av behörigheter sker regelbundet.
Årsrapport 2022	<p>Hemvårdsbidrag Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Införa kontrollmoment för att säkerställa att bankkontonumret för utbetalning av hemvårdsbidraget tillhör den som blivit beviljad bidraget, i enlighet med stadens riktlinjer. Rekommendationen är åtgärdad.</p> <p>Etablera rutiner för vad som gäller vid felaktiga utbetalningar och återkrav samt hur dessa ska hanteras. Rekommendationen kvarstår.</p>	Delvis.	Nämnden har vidtagit åtgärder för att stärka hanteringen av hemvårdsbidrag. Löpande kontrollmoment har införts och rutindokument har reviderats. Däremot saknar nämnden en etablerad rutin för felaktiga utbetalningar och återkrav samt hur dessa ska hanteras. Enligt uppgift från nämnden pågår arbete med att upprätta sådana rutiner.
Årsrapport 2021	<p>Förtroendekänsliga poster Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.</p>	Ja.	Nämnden har vidtagit åtgärder för att stärka kontrollen avseende representation.
Revisionsrapport nr 3/2020	<p>Äldre med psykisk ohälsa Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Följa upp samtliga biståndsbedömda insatser minst årligen. Rekommendationen kvarstår.</p> <p>Utarbeta och implementera rutiner för samverkan med regionen inom berörda verksamheter. Rekommendationen är åtgärdad.</p>	Delvis.	Nämnden har vidtagit åtgärder för att stärka dokumentation och uppföljning av biståndsbedömda insatser för äldre. Ytterligare utvecklingsarbete planeras för 2025 och kommer att följas upp vidare under kommande år.
Revisionsrapport nr 5/2019	<p>Implementering av dataskyddsförordningen Nämnden rekommenderas att:</p> <p>Informationsklassa sina informationstillgångar.</p> <p>Regelbundet och systematiskt inventera sina personuppgiftsbehandlingar.</p>	Ja.	Nämnden har vidtagit åtgärder för att säkerställa systematisk och regelbunden inventering av personuppgiftsbehandlingar. Vidare har åtgärder vidtagits för att stärka arbetet med informationsklassning av informationstillgångar.

Bilaga 3 Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektets ansvarstagande. Revisorerna kan:

- tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas
- rikta anmärkning
- avstyrka att ansvarsfrihet beviljas

Detta redovisas i revisionsobjektets revisionsberättelse.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

I allt väsentligt tillfredsställande

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.

Delvis tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.

Inte tillfredsställande

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt samt att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.

Delvis tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Räkenskaper

Att nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar. Detta innebär att räkenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisningssed.

Om stadens anvisningar strider mot lag eller god sed riktas kritiken mot kommunstyrelsen.

Bedömning

Bedömning görs av om nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar.

Upprättade enligt anvisningar

Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer ska åtgärdas.

Ej upprättade enligt anvisningar

Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.